

Stadsstyrelsen	§ 42	30.03.2020
Social- och hälsovårdsnämnden	§ 37	15.04.2020

Balanseringsprogram 2020-2022

269/02.00/2020

Stadsstyrelsen 30.03.2020 § 42

Beredare Ekonomichef Petra Palmroos, tfn 040 839 7170
Föredragande Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383
fornamn.efternamn@pargas.fi

Enligt 110 § 1 mom. i kommunallagen skall fullmäktige före utgången av året godkänna budget för kommunen för det följande kalenderåret. I samband med att budgeten godkänns skall fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år (planeperiod). Enligt 110 § 3 mom. i kommunallagen skall ekonomiplanen vara i balans. Ett underskott i balansen skall täckas under en planeperiod på högst fyra år. I anslutning till ekonomiplanen fattas beslut om specificerade åtgärder genom vilka det balanserade underskottet skall täckas under denna period.

Stadens ekonomiska läge har avsevärt försämrats under de senaste två åren. Årsbidraget har konstant försämrats sedan 2016. 2016 var årsbidraget 6 723 t€ och bokslutet 2019 visar ett negativt årsbidrag om -418 t€. Under hösten 2019 kunde man konstatera stora överskridningar inom stadens verksamheter. Utvecklingen av stadens inkomstbas har inte kunnat svara på den kostnadsutveckling som skett inom staden på flera år. Stadens resultat har två år i rad varit negativt, 2018 blev resultat -1,9 MEUR och 2019 slutade det på -5,4 MEUR.

Inom staden finns det ett stort behov av fastighetsinvesteringar. De kommande åren kommer staden att vara i behov av att uppta nya långfristiga lån. Stadens lånestock per 31.12.2019 var 44 959 t€ (2 967 €/invånare). I bokslutet 2019 uppfyllde stadens relativa skuldsättningsgrad (52,5 %) kriskommunkriteriet, så även det negativa årsbidraget.

Målsättningen är att få stadens ekonomi i balans så att årsbidraget ligger på en sådan nivå att staden i fortsättningen kan egenfinansiera den verksamheten man bedriver samt visa ett positivt resultat efter att de planmässiga avskrivningarna (ca 5 MEUR/år) är gjorda.

Under hösten 2019 inleddes arbetet med att vidta både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att få stadens ekonomi i balans under de kommande verksamhetsåren. På stadsstyrelsens möte 9.9.2019 vidtogs de kortsiktiga åtgärderna inom staden för att minimera underskott 2019. De långsiktiga åtgärderna har arbetats med under hösten 2019 dels inom respektive avdelning, samt i samarbete med Kuntamaisema. Kuntamaisema har gjort en ekonomisk jämförelseanalys utgående i från stadens bokslutssiffror 2018. Denna utredning har legat till grund för diskussionerna man fört kring förslagen på åtgärder i

balanseringsprogrammet. En aftonskola för ledarmötena i fullmäktige ordnades kring balanseringsprogrammet 27.2.2020.

Förslaget till balanseringsprogram innefattar åtgärder som berör alla avdelningar och sektorer. Den sammanlagda effekten på stadens årsvisa nettokostnad i driften beräknas vara: 334 200 euro år 2020, 2 025 200 euro år 2021 och 2 532 200 euro år 2022.

Beträffande kommunernas ekonomi i Finland råder det för tillfället stor osäkerhet och ett stort tryck på att kunna anpassa verksamheten till de rådande omständigheterna. De demografiska förändringarna i samhället, kommuninvånarnas antal, inkomstskatteutvecklingen och det exceptionella läget inom världsekonomin är faktorer som direkt påverkar stadens ekonomiska förutsättningar. Det är med nuvarande information högst sannolikt att staden kommer att behöva vidta ytterligare åtgärder för att anpassa sig till förändringar i finansiering och ökade kostnader för verksamheten.

Arbetet med att balansera ekonomin kommer att fortsätta under våren 2020. Dels internt inom organisationen, men även i samråd med ett nätverk bestående av Sibbo stad, Korsholms kommun, Jakobstads stad, Raseborgs stad, Borgå stad och Sibbo kommun. Sibbo kommun har tagit initiativ att sammanställa och göra en gemensam kostnadsjämförelse oss kommuner/städer emellan som underlag för fortsatta förslag på anpassningsåtgärder.

Förslaget till balanseringsprogram har presenterats medlemmarna i staden samarbetskommitté.

Bilaga	1 Balanseringprogrammet, översikt 2 Balanseringsprogrammets åtgärder
Förslag	Stadsstyrelsen tar del av förslaget till balanseringsprogram och remitterar ärendet för att i brådskande ordning begära utlåtanden om balanseringsprogrammet, från stadens nämnder.
Beslut	Förslaget godkändes.
Delgivning	Efter slutligt beslut samtliga nämnder och sektioner, ledningsgruppen

---

Social- och hälsovårdsnämnden 15.04.2020 § 37

Beredare
Föredragande

Tf. social- och hälsovårdsdirektör Miia Lindström, tfn 040 688 5497
Tf. social- och hälsovårdsdirektör Miia Lindström, tfn 040 688 5497
förnamn.efternamn@pargas.fi

Stadsstyrelsen har 30.3.2020 § 42 behandlat ett förslag till balanseringsprogram för Pargas stad. Förslaget är uppgjort för år 2020, 2021 och 2022, och innehåller kortsiktiga och långsiktiga åtgärder inom varje avdelning med syftet att nå en balansering av ekonomin.

Kostnadsutvecklingen har varit oroväckande inom social- och hälsovården de senaste åren. Den allmänna kostnadsutvecklingen har stigit med 2,2 % under åren 2018-2020. Social- och hälsovårdsavdelningens kostnader har under samma period stigit med 6,4 %. Befolkningsdemografin ändrar i vårt samhälle på det sätt att de yngres antal minskar och antalet äldre blir fler. Prognosen visar att det år 2025 skulle finnas 300 över 75-åringar fler än år 2020. Antalet personer som behöver anlita social- och hälsovårdstjänster kommer att öka ytterligare. Ett åtgärdsprogram inom social- och hälsovårdsavdelningen måste ta detta i beaktandet och därmed kan inte nedskärningar ingå i programmet. Det centrala är frågan om hur man ska organisera servicen i framtiden med de befintliga resurser vi har tillgång till.

För att kunna stävja kostnaderna, behövs nytänk och omorganisering av anordnandet av servicen. Syftet är att bibehålla en god kvalitet på servicen, på ett mer kostnadseffektivt sätt. Arbetet kring åtgärder för att stävja ekonomin har utformat sig från enheternas behov och möjligheter. Som en ledstjärna i arbetet kring balanseringsprogrammet är samarbete över enhets- och avdelningsgränser. Det är uppgjort med tanke på större helheter, med mindre tillhörande åtgärder. Genom att granska större gemensamma processer kommer vi åt att förändra till en hållbar utveckling.

Åtgärdsprogrammet inom social- och hälsovård innefattar större helheter gällande utveckling av vårdkedjor, utveckling av socialservice och familjeenheten samt digitaliseringen.

Enligt nationella riktlinjer ska de äldre erbjudas möjligheter att bo i hemmet så länge som möjligt. Många äldre föredrar hemmet som vårdplats och ett ökande antal anhöriga är närstående vårdare. För att möjliggöra boende i hemmet, bör utökade resurser för mobil verksamhet som stöd beredas. Möjligheten till tillfälligt intensiv hemvård minskar behovet av bäddavdelningsperioder. Hemsjukhusverksamheten kunde utökas och utvecklas till att kunna ge mer medicinsk vård i hemmet i samarbete med läkarkonsultation och hemvården, i fall kundens situation det kräver. Även hemrehabilitering stöder hemmaboendet i längden. De som vårdas i hemmet av en anhörig är berättigade till intervallvård, och de anhöriga till avlastning. Intervallvården kunde utvecklas på Malmkulla med syftet att minska de köptjänster som anlitas, för att erbjuda rehabiliterande och lättillgängliga platser för skärgårds- och Pargasbor.

Färdigvårdade patienter från ÅUCS har inte kunnat tas emot på bäddavdelningen för akut och rehabiliterande vård, med straffavgifter till följd. Bäddavdelningen för akut och rehabiliterande vård samt avdelningen Malmkulla har fyllts av kunder eller patienter som inte har en klar plan med målsättning inför framtiden. Planeringen av fortsättningen med tydlig målsättning efter den tillfälliga vården på bäddavdelning, bör starta upp redan vid intagningen av patienten. 27 av de 48 som för tillfället är intagna på Malmkulla har långvårdsbeslut, de övriga väntar på en plan eller köar för boendeplats. En del av avdelningen är ämnad till aktiv rehabilitering med hemförlovnings som mål, men kan inte verka enligt de principer då vårdkedjan inte drar. De som köar för boendeplats kunde i många fall köa i hemmet, ifall medicinska skäl för intagning inte finns. Ett nytt

hemförlovningssteam har startats upp hösten -19 inom äldreomsorgen, med syftet att effektivisera hemförlovnings av patienter som är intagna på bäddavdelningen för akut och rehabiliterande vård.

Behovet av boendeplatser är ökande i takt med att befolkningen åldras. I framtiden finns behov av nya anpassade boendeplatser, men även effektiviserat serviceboende. Behovet är störst i centrum av Pargas, medan skärgårdens kösituation inte är lika belastad.

För att en effektivisering av vårdkedjan ska nås, behöver en omstruktureringsplan göras upp i samarbete mellan äldreomsorgen och hälsovården. Vårdkedjans alla delar måste utvecklas och fungera ihop i en sammansvetsad helhet för att en kostnadseffektiv och kvalitativ vård ska kunna erbjudas.

Socialservicens eller familjeenhetens tjänster för en familjemedlem omfattar ofta mer eller mindre behov av service för hela familjen. I Pargas är socialservicen för barn och familjer indelad i två enheter, socialservice och familjeenheten. Familjer som behöver olika typer av socialvård måste i dagens läge gå till flera olika personer och enheter för att få sin berättigade service. Pargas stads strategi innehåller en tanke om att servicen ska ges från en lucka. Detta skulle inom socialvården betyda att servicen skulle organiseras runt kunden, undvikande behovet att besöka flera personer (flera "luckor"), och därmed dubbelarbete. Det familjesociala arbetets processer behöver utredas och implementeras. Familjeenheten behandlar ständigt många svåra och problematiska familjesituationer. Arbetet är utmanande och omsättningen av personalen belastar en liten enhet ytterligare. Då en socialarbetare tex. slutar, lider kontinuiteten av servicen för familjer. En ny socialarbetare rekryteras och introduceras, men det tar ofta månader innan förtroende byggts upp med familjer och arbetet löper. Detta både kostar pengar och är utmanande för familjerna.

Socialserviceenheten och familjeenheten har utmaningar i kostnadsutvecklingen gällande köptjänster. Anställning av egen personal minskar dyra köptjänster.

Gemensamma arbetsprocesser ska utredas och implementeras. Enheternas kriterier och bedömning av servicenivån ska fastställas gemensamt. En tillfällig intern utredare föreslås anställas för år 2020 som gör en utredning, utvecklar processerna och verksamheten. Samtidigt är målet att utreda huruvida en samgång mellan de två enheterna skulle vara lönsam och vad det skulle innebära. Vid behov kan en extern utredning beställas därtill.

Den digitala utvecklingen i samhället går snabbt framåt. Digitaliseringen ger nya möjligheter till att ordna service, den kan förbättra tillgänglighet och ge trygghet. I planerna finns nya elektroniska lösningar. Bl. a äldreomsorgen planerar införa läkemedelsrobotar under år 2020. Därtill finns det möjligheter till tex. GPS-avsändare, spisalarm, fönster- och dörralarm mm. som hjälpmedel i det dagliga livet för äldre personer.

Distansläkarsystemet planeras utökas inom hälsovården. Den elektroniska

tjänsten OmaOlo, som möjliggör en vårdbedömning finns att tillgå i Egentliga Finland och planeras tas i bruk.

Personalen är den viktigaste resursen inom social- och hälsovård. För att åtgärdsprogrammet ska lyckas, behöver personalresurserna tryggas genom bl. a en satsning på personalens välmående, åtgärder för att förebygga sjukfrånvaro, ett gott ledarskap samt förnyande av rekryteringsprocessen. Personalstrategin ska stöda åtgärdsprogrammet. Läroavtal och praktikplatser för rekrytering och anställning bör möjliggöras i samarbete med läroanstalter.

Sysselsättningsverksamheten koordineras och samordnas till gemensam enhet i samarbete med berörda avdelningar.

I verksamheternas utvecklings- och ekonomiska balanseringsprogram som styrelsen behandlade 30.3.2020 § 42, finns detaljerat beskrivet enskilda åtgärder. Enligt uträkningar balanserar social- och hälsovårdsavdelningen sammanlagt ekonomin åren 2020-2022 med 2,8 milj. €. Helheterna kring vårdkedjornas effektivisering och omstrukturering leder till en positiv kostnadsutveckling och förväntas balansera ekonomin med 2 milj. €. Socialservicens och familjeenhetens åtgärder balanserar ekonomin med 400 000 €. Ibruktagande av digitala lösningar inom social- och hälsovård förväntas balansera ekonomin med 320 000€. Minskade köptjänster inom enheterna balanserar ekonomin med 80 000 €. Undantagsförhållanden i landet pga coronaviruspandemin kommer sannolikt att få negativa ekonomiska följder inom social- och hälsovårdsavdelningen. De ekonomiska konsekvenserna är ännu okända.

Bilaga	3 Balanseringsprogram 30.3.2020 4 Balanseringsprogram åtgärderna 30.3.2020
Kompletterande material	Prognos för antal klienter inom olika serviceformer Kostnader utan förändringar Kostnader enligt vision
Förslag	Social- och hälsovårdsnämnden beslutar att för sin del godkänna förslaget till balanseringsprogrammet 2020-2022. Förslaget förutsätter ett åtgärdsprogram med noggrann planering och tidtabell. Därtill poängteras avdelningens interna samarbete samt samarbete över sektorsgränser.
Beslut	Förslaget godkändes. _____
Delgivning	Stadsstyrelsen